

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

**МАТЕРІАЛИ
круглого столу (вебінару)**

**«ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ, РЕАГУВАННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЯ ЇХ НАСЛІДКІВ»**

29 лютого 2024 р.
Харків

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова:

АНДРОНОВ Володимир Анатолійович, проректор з наукової роботи – начальник науково - дослідного центру Національного університету цивільного захисту України, заслужений діяч науки і техніки України, доктор технічних наук, професор.

Заступник голови :

КОЛЄНОВ Олександр Миколайович, т.в.о. начальника факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат наук з державного управління, доцент.

Члени комітету:

АРТЕМ'ЄВ Сергій Робленович, завідувач кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки факультету техногенно-екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент.

ДАНІЛІН Олександр Миколайович, начальник кафедри наглядово-профілактичної діяльності факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент

МАТУХНО Василь Васильович, заступник начальника кафедри піротехнічної та спеціальної підготовки факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук

ОТРОШ Юрій Анатолійович, начальник кафедри пожежної профілактики в населених пунктах факультету пожежної безпеки Національного університету цивільного захисту України, доктор технічних наук, професор

СОБИНА Віталій Олександрович, начальник кафедри організації та технічного забезпечення аварійно-рятувальних робіт факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент

ТЮТЮНИК Вадим Володимирович, начальник кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, доктор технічних наук, професор

Технічний секретар:

ГАРБУЗ Сергій Вікторович, доцент наглядово-профілактичної діяльності факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент.

Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, реагування та ліквідація їх наслідків. Матеріали круглого столу (вебінару). – Харків: Національний університет цивільного захисту України, 29 лютого 2024. – 239 с.

Організаційний комітет (редакційна колегія) не несе відповідальності за зміст та стилістику матеріалів, представлених у збірнику.

© Національний університет
цивільного захисту України, 2024

ОСОБЛИВОСТІ ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ АВАРІЙ НА ОБ'ЄКТАХ ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

*Сергій Таран, ГУ ДСНС України у Запорізькій області, Роман Пономаренко,
д.т.н., проф., НУЦЗ України*

Наслідки ліквідації хімічної аварії передбачають певні заходи щодо зниження або пригнічення впливу шкідливих та небезпечних факторів хімічного зараження, які здатні загрожувати здоров'ю та життю людей. Ці заходи спрямовані на захист персоналу небезпечного об'єкта, який проживає поблизу та охорону навколишнього природного середовища, а також нормального функціонування зупиненого виробництва та об'єкта в цілому.

Завдання, які вирішуються в ході усунення наслідків хімічної аварії, повинні передбачати:

- збір інформації та оповіщення про аварійну ситуацію;
- висунення оперативної групи на місце аварії;
- аналіз хімічної обстановки в місці аварії;
- підтримка режиму хімічної безпеки;
- забезпечення засобами індивідуального захисту обслуговуючий персонал аварійного об'єкта, населення та ліквідаторів аварії;
- виведення персоналу об'єкта, що не бере участі в ліквідації аварії, в безпечну зону, санітарна обробка населення, персоналу аварійного об'єкта та ліквідаторів аварії;
- нейтралізація небезпечних хімічних речовин на об'єктах виробництва, соціальних та житлових спорудах, території сільськогосподарських угідь, транспорту, засобів захисту, одягу, води та продовольства;
- евакуація населення із зони хімічного зараження.

Наслідки хімічної аварії повинні усуватися у два етапи.

Перший етап: оцінка хімічної обстановки; невідкладні аварійні роботи (відключення пошкодженої ділянки, контроль за аварійною обстановкою); рятувальні роботи; Надання домедичної допомоги потерпілим; гасіння пожеж; очищення підходу людей та техніки до місць проведення робіт.

Другий етап: конкретизація хімічної обстановки; основні аварійні роботи (локалізація та ліквідація джерела хімічного зараження, ремонтно-відновлювальні роботи); санітарна обробка людей та знезараження (нейтралізація) хімічних заражень. З самого початку аварії на об'єкті до повної її ліквідації ведеться розвідка та контроль хімічної обстановки. Після ліквідації всіх основних наслідків

аварії на об'єкті, хімічний контроль за районами аварії передається до місцевих органів влади.

Під час проведення робіт з ліквідації наслідків хімічної аварії проводиться санітарне опрацювання ліквідаторів хімічної аварії, персоналу підприємства, а також, якщо потрібно, населення поблизу аварійного об'єкта. Ця обробка призначена для запобігання впливу НХР на організм людини. Залежно від коштів і часу проводиться часткова, чи повна санітарна обробка. Часткова санітарна обробка передбачає обробку (промивання, протирання) відкритих ділянок тіла, одяг та взуття, які зазнали зараження. Дана обробка проводиться кожним самостійно або шляхом взаємодопомоги, за допомогою видалення видимих крапель НХР за допомогою тканини і промивання уражених ділянок нейтралізуючими розчинами і водою. Повна санітарна обробка проводиться внаслідок зараження рідким НХР, що має високу температуру кипіння. Локалізація та знезараження джерела хімічного зараження проводиться з метою повного запобігання або мінімізації швидкості випаровування НХР, що розлився, який може бути повністю усунений або його розмір стане значно меншим.

Основними методом локалізації та нейтралізації джерел хімічного зараження при пригніченні хмар НХР є постановка рідинних завіс, здатних поглинати пари НХР з подальшим їх осадженням на поверхні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Методика прогнозування наслідків виливу (викиду) небезпечних хімічних речовин під час аварій на хімічно небезпечних об'єктах і транспорті. Наказ МВС України від 29.11.2019 № 1000, затверджений в Міністерстві юстиції 14.05.2020 за № 440/34723.

особистості до ризику	
Семків В.О., Калиновський А.Я. Впровадження комбінованих пожежних автомобілів до підрозділів оперативно-рятувальної служби харківської області	132
Levterov A.A. Monitoring of emergency situation factors with microdrones in enclosed spaces	134
Сукач Р.Ю. Організація оперативних дій підрозділів ДСНС під час гасіння пожеж в умовах ведення бойових дій	136
Таран С., Пономаренко Р.В. Особливості ліквідації наслідків аварій на об'єктах хімічної промисловості	138
Тарнавський А.Б. Небезпека виникнення пожеж на вугільних складах ТЕС та особливості їх гасіння	140
Кустов М.В., Федоряка О.І. Час реагування на надзвичайні ситуації як фактор ефективності оперативно-рятувальної служби	143
Фещенко А.Б., Загора О.В., Борисова Л.В. Удосконалення імовірнісної моделі типового фрагмента відомчої цифрової телекомунікаційної мережі ДСНС	145
Худченко Р., Пономаренко Р.В. Деякі питання щодо забезпечення пожежної безпеки на об'єктах з масовим перебуванням людей	147
Шкатула Ю.В., Ткаченко Ю.А., Неглуценко С.О. Характеристики та вимоги до кровоспинних турнікетів	149
Штангрет Н.О. Підвищення ефективності застосування повітряно-водяного струменя при використанні переносних пожежних димовсмоктувачів під час ліквідації надзвичайних ситуацій	151

Тематичний напрямок 3

«ПРОТИМІННА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ГУМАНІТАРНЕ РОЗМІНУВАННЯ»

Колошко Ю.В. Освітні програми та навчання для фахівців у гуманітарному розмінуванні	153
Колошко Ю.В. «Гуманітарна допомога в умовах повномасштабної війни»: проблеми та виклики, пов'язані з доставкою гуманітарної допомоги до зон бойових дій та забезпечення безпеки гуманітарних працівників	155
Крицький О.І., Долженко Ю.І. Гуманітарне розмінування узбережжя чорного моря, порядок виконання першочергових заходів реагування на виявлення вибухонебезпечних предметів	157
Kustov M., Buscham C. Methods of detection of explosive substances	159
Матухно В.В. Порядок застосування безпілотних авіаційних комплексів при проведенні нетехнічного обстеження	161
Поліщук Д.В. Використання мінно-пошукових щурів, як засіб виявлення ВВП	163
Pasichnyk A. Disposal a chemical grenades of russian production, which are used in Ukraine	165
Савченко О.В., Безугла Ю.С., Іванова А.А. Практичні проблеми функціонування укриттів у закладах освіти України в контексті забезпечення «безпечного освітнього середовища»	167

Наукове видання

**МАТЕРІАЛИ
КРУГЛОГО СТОЛУ (ВЕБІНАРУ)**

**«ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ, РЕАГУВАННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЯ ЇХ НАСЛІДКІВ»**

Відповідальний за випуск О.М. Данілін

Технічний редактор С.В. Гарбуз

Підписано до друку 15.02.2024

Друк. арк. 6

Тир. 40

Формат А5

Типографія НУЦЗУ, 61023, Харків, вул. Чернишевська, 94